

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. Francisci Xaverii E Societate Iesv Indiarvm Apostoli Novarvm Epistolarvm Libri Septem

Francisco <de Javier>

Romæ, 1667

Epistola XIV. Cvidam E Societate Iesv Armvziæ Degenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46129](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46129)

id te facturum autumet populus . nam si remiseris industriam , non consistes in lo-
lo quæsitæ gratiæ , sed altiùs quàm emer-
feras corrues . utique cum in eiusmodi
qui desinit progredi , retrò vel invitus ra-
piatur .

EPISTOLA XIV.

CVIDAM E SOCIETATE IESV

ARMVZIÆ DEGENTI.

*Gratia & Amor Christi Domini Nostri
adsit semper nobis auxilio &
favore . Amen .*

SCit Deus Dominus Noster quantò mal-
lem te alloqui præsentem , quàm ab-
senti scribere . Plurima quippe sunt quæ
verbo coràm , multò & brevius & effica-
ciùs transiguntur , quàm lento & ad subi-
ta exceptionum muto commercio literarum .
Iuvit quidem audire à recens isthinc pro-
fectis quæ de te referunt : sed aliquantò
plus juvisset accipere ab iisdem Epistolam
à te datam quâ rationem redderes fructus

Gg 4

quem

quem isthic facis , aut ut castigatius lo-
 quar , quem per te Deus facit , quemque
 faceret , si satis posset tibi fidere ; sed
 omittere cogitur propter obstacula culpa-
 rum & defectuum tuorum , quæ ipsius de-
 fiderijs opponis . Hæc nempe impediunt
 ne per te se manifestet . Cujus impedi-
 menti accusare te ipsum assiduè deberes
 doleréque cum pudore ac Pœnitentiâ , quòd
 vitio tuo non sis aptum in Dei manu In-
 strumentum ad magna & præclara quæ pa-
 rat ; damno ingenti , & uni tibi imputa-
 bili , tum gloriæ majoris ad ipsum , ni-
 per te stare , redituræ ; tum multò uberio-
 ris extituri fructûs animarum quibus curan-
 dis vacas : in quas ò quanta Dei dona &
 Cœlestes favores intercipis , eo solo quòd
 talis non es qualem esse par fuerat ! Qua-
 re memento , sollicitè tecum reputare
 quàm severè ratio in supremo judicio re-
 petenda sit à Te bonorum quæ Deus fieri
 velle & facere paratus est ; sed ea ne
 faciat , tu impedis . Hoc tibi pro potesta-
 te impero , ut Domino Proëpiscopo te
 valdè obedientem præbeas . ut non nisi eo
 probante ac volente concioneris , Confes-
 siones audias , Missam celebres . & adverte
 hoc

hoc non à me confuli, sed mandari; atque adeo in virtute Sanctæ Obœdientiæ prohiberi, ne quacumque tandem ex causâ discidium cum Proœpiscopo facias, aut simultatem unquam ullam cum illo suscipias. quod tranquillè ac cum bonâ ejus gratiâ poteris efficere, in hoc incumbere. confido enim eum, pro meâ de virtute ac caritate ipsius opinione, si te humilem ac moderatum viderit, promptiorem fore ad liberaliter concedendum quod opus fuerit, quàm te ipsum ad petendum. Alijs Sacerdotibus multam exhibebis venerationem, ac reverentiam. cavebis autem diligenter ne quemquam eorum spernas, aut ullâ contemptûs specie offendas. Amicos omnes habe: præluce ijs exemplo obœdienti Proœpiscopo, sic imitatione Sacerdotum pariter omnium condiscet Populus plenam atque integram, quam Pastori suo Proœpiscopo debet, obœdientiam. Atque hunc exempli fructum tanti velim æstimes, ut planè statuas, te præeundo cunctis, specimine humilitatis & obœdientiæ, longè plus quàm concionando proficere. Cave singularitatem affectes, ostentando te Mundo & auram captando popularem; quin potius

tius

tius ab omni ambitu celebritatis ac fama
 vanæ abhorrere te demonstra . Multis è
 Nostrâ Societate multum nocuit ista ja-
 ctantia & studium arrogans singulariter
 eminendi . Multos è Societate dimisi ex
 quo è Iaponiâ redij , quia eos isto vitio
 inter alia infectos reperi . Attende tibi ac
 sollicitè cave ne quid committas ob quod
 tu quoque dimittaris . Vt eâ quâ par est
 animi demissione in Societate vivas , te-
 cum reputa : quantò tu Societate plus
 egeas , quàm Societas Te . Propterea vi-
 gila semper , nec Tui unquam obliviscere .
 nam immemor sui , qui speretur memor
 futurus aliorum ? Hos tibi versus exaro-
 dictante amore tui vero synceroque , infi-
 gantibus lævis hîc increbrescentibus nun-
 ciji : haud tantum in te modestæ demis-
 sionis , tantum obedientiæ conspici , quan-
 to esset opus ad publicum isthic exem-
 plum . Mandavi Magistro Gaspari , ut ad
 te scriberet . causa mandandi fuit , quod
 cum is usum magnum istius Gentis atque
 urbis , commoratione ibi longâ , parave-
 rit , sperabam posse illum tibi opportuna
 & perutilia suggerere ad rem illic geren-
 dam , prout ad majus Dei Domini No-
 stri

stri obsequium expedit . quocirca literis
 ejus par autoritatis pondus ac meis tri-
 bues ; quin iis sic tanquam à me scri-
 ptis deferas , & quod præcipient exequa-
 ris , jubeo . ne tractationi Matrimoniorum
 intricari te sinas , moneo ; neve illos qui
 raptu Conjuges pararunt , absolvas un-
 quam sine expresso mandato ac bonâ veniâ
 Proëpiscopi . & hoc ut ita facias , man-
 do tibi in virtute Sanctæ Obedientiæ .
 Quando Magister Gaspar ivit Armuziam .
 certas illi Regulas præscripsi , quarum il-
 lic ductum sequeretur . Ejus , Parænesis
 exemplum audio ab eo relictum isthic . Le-
 gas illud velim semel quavis Hebdomadâ ,
 ut memoriâ semper recente præceptorum
 in eâ digestorum , ijs in operando diriga-
 ris . quo te juvandum confido ad rectam
 ineundam Deo inserviendi rationem . Pro
 eo quanti referre arbitror ad majus Dei
 obsequium , exhiberi à te Proëpiscopo
 summam demissionem & Obedientiam ; im-
 pero tibi in virtute Sanctæ Obedientiæ , ut
 hâc istius indicatrice Præcepti Epistolâ vi-
 sâ , coràm Proëpiscopo positis humi geni-
 bus procidas , veniamque supplex petas
 inobedientiarum & culparum quibus ei ha-
 stenus

Genus molestiam faceffivisti . tum illi ma-
 num osculaberis , profitens ; te jussu meo
 id facere . Inde ab illo audies quid ve-
 lit à te fieri , obedienterque quidquid jus-
 serit exequèris . Quo autem ista tua cum
 Proëpiscopo consensus non exigui sit tem-
 poris ; sed fixa firmaque semper duret : sin-
 gulis deinceps Hebdomadis eum semel in-
 vises , osculaberisque manum ejus , demil-
 sionis pariter & obedientiæ specimen id il-
 li ac pignus exhibens . Cave autem hoc
 unquam omittas , etiamsi reluctetur natu-
 ra , judicioque ac genio tuo proprio vim
 in eo te facere magnam oporteat . Totum
 enim id planè sic debet fieri , ut confun-
 datur malus Dæmon autor discordiarum
 & inobedienciæ . Diligenter attende ne di-
 cendo ad populum de Sacro Pulpito per-
 stringas aut pungas quemquam , ne curio-
 sas , & speculationis nimis attenuatæ , aut
 eruditionis ambitiosæ Doctrinas ostentes .
 Verùm , argutijs & farraginibus istiusmodi
 omissis , argumenta solida graviter pertra-
 cta . Peccata in quæ passim multi è po-
 pulo incurrunt , objurga cum magno zelo
 Divinæ Gloriæ , sed cum pari semper mo-
 destiâ . Peccatores ipsos , etiam ut tales
 palam

palàm agnitos, & latère non curantes, non tamen pro concione reprehendes: sed privatim conventos fraternè monebis. Atque de toto hoc genere sic habe: jucundius mihi fore tantulum à te fructum fieri quantum exprimit hæc lineola — multesima pars versiculi unius, sine tumultu ex cuiusquam offensione nato; quàm tam ingentem, ut ei designando vix sufficiat linea totum versus prælongi, quàm latè patet, spatium exæquans, hoc modo:

---

si magnum illud operæpretium, inter querelas læsos se ferentium plurium, aut etiam unius, strepitu & certaminibus extorquendum est. Et quia certissimè persuasus sum præcipui hanc rem momenti esse; atque adeo hinc pendere spem ac facultatem omnem veri profectus animarum ad Dei Gloriam procurandi, commendo impensè tibi, ut hoc monitum altè defigas in animo, semperque usu teneas; functiones omnes tuas, præsertim sacras, administrans placidè cum amore ac blandâ significatione caritatis, sine impetu incurſive iræ ac sonoro conflictu obstantium. De fructu quem

quem per te Deus facit in istâ Civitate scribas mihi velim fusè , singillatim ac minutim , distinctè referens ; quàm bene tibi cum Proëpiscopo , cum reliquis Sacerdotibus conveniat ; ut tu illos observes , ut illi te vicissim ament . denique quæ quantaque tua sit apud populum gratia , an ullo ruino aut querimoniâ cujusquam interpellata . Eas literas Goam mitte . Et si enim vigesimus ab hoc dies meæ hinc profectio constitutus est , dabo tamen in mandatis hujus Collegij Patribus , ut mihi ad Sinas , quò tendo , Epistolas tuas perferendas curent . Ibi eas videndi , & exijs , quæ volo nunciantibus , gaudendi cupidissimus expectabo . Res Iaponicæ valde prosperum , Dei Beneficio , cursum tenent . Ibi remanserunt Pater Cosmus Turrianus & Ioannes Fernandez intenti excolendis ijs qui jam plurimi Christi Religionem susceperunt , quique quotidie suscipiunt . Calent ambo linguam illius Gentis , & strenuo usu Instrumenti tam necessarij fructus longè uberrimos metunt . Navigant illuc hoc anno aliquot Fratres Nostri , adjuturi eos , & participes futuri laborum , supra quàm exprimere scribendo queam , ingentium ,

tium, & sine ullâ comparatione superantium labores utcumque maximos, quos hisce in Partibus cæteri Socij exantlant. Hæc indico tibi, ut continuè Divinam illis opem impetrare studeas, quotidianis tuis Sacrificijs & perpetuis Orationibus. Quando ad hoc Goanum Collegium literas dabis, ne omittas inserere fasciculo Epistolam brevem quidem, sed omnibus infimæ tuæ venerationis & devotissimæ obedientiæ contestationibus insignem, inscriptam Domino Episcopo; in quâ etiam ei rationem reddes eorum quæ isthic agas. Hoc enim illi debetur, tum quia Prælati Noster est, tum quia summa extat ipsius in nos caritas; & in omnibus quæ potestatis ejus sunt impensè nobis favet. Hanc Epistolam tantâ libertate scripsi tibi, ut homini virtutis & perfectionis non vulgaris, qui mone-ri boni consulat, atque adeò reprehendi utiliter malit, quàm inanibus adulatiunculis lactari, quia sano judicio & gustu, salubria discernit à noxiè dulcibus. Blanditias videlicet & verba ad gratiam composita fueram adhibiturus, si cum homine infirmo ac debili me agere putarem. nunc fiducia roboris & soliditatis tuæ, non dubita-

bita-

bitavi dissimulationem omnem abijcere
 panderéque tibi sine ambagibus sensus inti-
 mos meos . quo nomine Deo Grates refe-
 ras censeo , quòd te talem fecit , cui cre-
 dam & sine condimento , non imprudente
 potuerim apponere veritatem . nempe ista
 tibi sapientia , cujus ad gradum tam sub-
 limem progressibus longis profecisti , facile
 inspirat contemptum malè suadarum affen-
 tationum ; præ quibus objurgari potius ap-
 petis , quàm à verentibus tuam , ut imbe-
 cilli ac teneri , offensionem , obnoxie , nec
 syncerè , collaudari . Pueris hæc aut Novi-
 tijs convenient . fortibus in Dei militiâ
 fecerit injuriam , qui parvulorum eos pa-
 scendos lacte , ac molli nutriciorum Indul-
 gentiâ confovendos duxerit . non prius
 mihi credas velim , expedivi calamum ad
 hæc exaranda tam simpliciter ac nudè
 quàm Divini Spiritûs imploratâ luce , sen-
 si ejus impulsum incitantem ad audendum
 tibi scribere eo stylo quo cum perfectis
 & inchoantium aut parum provectorum
 debilitates supergressis , agendum est . Ac
 quoniam per Dei Misericordiam citò in
 Gloriâ Paradisi videbimus invicem , ver-
 bum non addam , postquam te oravero ;
 ut

NOVARVM EPIST.Lib.5. 481

ut memor ac reputans quanto tui amore,
cujus testem Deum habeo, has ad te li-
teras dederim, pari tu eas suavitate
mutui affectus excipias; illud idem le-
gendo spectans, quod ego scribendo intue-
bar, Dei Domini Nostri majorem glo-
riam, & majus bonum Animæ Tuæ mi-
hi carissimæ. Vale. Ex hoc Goano Colle-
gio Sanctæ Fidei, XI. Kalendis Aprilis Anno
CICICLII. Hanc Epistolam ostendes Domino
Proëpiscopo.

Tuus in Christo Frater.

Franciscus.

HN

EPI-